

Leningrad komaj 32 km od finske meje, je zadela na najbolj trd oreh. Finci so se začeli pogajati z Rusi in so bili pripravljeni sprejeti nekatere ruske zahteve, katere pa bi nikakor ne zmanjšale finske neodvisnosti. Finska bi odstopila Rusom par otokov in popravila mejo na severu, a je odločno odklonila s sovjeti nenapadljivo pogodbo in odstop takega ozemlja, s katerega bi Rusija prej ali slej lahko zavladala nad Finsko. Pogajanja med obema državama so se vlekle nad dva meseca, a so jih pred kratkim Finci prekinili, ne ozi-
raje se na rusko ogromno vojaško premoč. Rusi so zbrali ob finski meji 15 divizij, Finska pa ima pod orožjem 25 letnikov vojnih obveznikov ter je spremenila vso Finsko v vojno taborišče. Kljub tisočeri in tisočeri premoči pa si Rusi ne upajo udariti z orožjem po Fincih in jih prisiliti k popustljivosti. Ves svet občuduje neustrašene Fince in je sedaj prepričan, da bi si ne bili upali Rusi podjarmiti nasilnim potom Litve, Letonske ter Estonske, ako bi se bile uprle sovjetskim zahtevam po zgledu Finske. Junaštvo pritlikave Finske, ki je samostojna komaj od leta 1917, pa razgalja pred svetom neudarnost in trhljost ogromne ruske armade, ki bi najbrž razpadla, ako bi prišlo do resničnega oboroženega spopada.

Nov položaj na Daljnem vzhodu. Angleška in francoska vlada sta sporočili po svojih poslanikih japonski vladi v Tokiu, da sta dali svojim vojaškim posadkam na severnem Kitajskem ukaz, da se takoj odstranijo. S to gesto, ki jo je vsa Japonska pozdravila z velikim navdušenjem, je ustvarjen čisto nov položaj za nadaljnji razvoj odnosov med Anglijo in Francijo na eni strani ter Japonsko na drugi strani. Izgleda, da je ta korak naperjen proti Rusiji, ker bo sedaj imela Japonska samo enega nasprotnika, in to so komunisti.

Japonci vdrlj na čisto novem mestu na Kitajsko. Japonci so se izkrcali čisto na novo v Pakhoju, 165 km vzhodno od francoske Indokine, v pokrajini Kvantung, in bodo začeli od tam nov vdor na Kitajsko. Glede najnovejšega japonskega vojnega pohoda proti Čangkajšekovi Kitajski zagotavlja japonska vlada uradno, da ni naperjen proti nobeni evropski velesili.

Rusi na straži ob finski meji

Po krščanskem svetu

Katoliško gledališče. Katoličani Zedinjenih držav Severne Amerike vodijo energičen boj zoper tri reči, ki danes najbolj kvarijo ljudi, osobito mladino, in te so: književnost, kino, gledališče. Njihov boj ni samo negativen, to je odklanjanje slabe knjige, pohujšajočega kina, kvarnega gledališča. Njihov boj je tudi pozitiven: ustvarjajo dobre knjige, poučen in spodbujajoč kino, duha in srce dvigajoče odrske igre. Kar se tiče katoliškega gledališča, je vse gibanje še v začetku razvoja, vendar pa je že rodilo lepe sadove. Vršila sta se že dva kongresa za katoliško gledališče. Prvi je bil leta 1937 v Čikagu, ki je dal pobudo za ustanovitev čim več katoliških gledaliških društev, ki se naj združijo v posebno zvezo. To se je zgodilo. Drugi kongres v juniju letošnjega leta v Washingtonu je mogel ugotoviti velik porast katoliških gledaliških društev, ki so včlanjena v osrednji zvezi v Washingtonu. Ta kongres je tudi predlagal razna sredstva za razvoj in razmah tega velekoristnega gibanja: ustanovitev knjižarne za novo katoliško gledališko književnost, prirejanje vzornih gledaliških predstav, nagrade za dobra odrska dela, podpiranje nadarjenih pisateljev in pesnikov. Gibanje ima svoj strokovni list, ki izhaja pod naslovom »Katoliško gledališče« vsak mesec. Nedavno je list objavil lep članek, ki ga tako zaključuje: »Katoliško gledališče ni nobena novost v Cerkvah, marveč je samo ena izmed porab njenih večnih nauk za svet pozornice. Ozka zveza med pozornico in Cerkvijo ima svoj izvir v samem Kristusovem življenju. Saj je vse njegovo bivanje na zemlji, od angelske pesmi v Betlehemu do njegovega tragičnega konca na križu, bilo nekaka drama silne moči. Po pravici se je v Washingtonu ugotovilo, da katoliško gledališko gibanje ni samo nadaljevanje cerkvenih izročil, marveč da ima nalogo, da poposvetnjačeno gledališče Amerike dvigne z njegovega današnjega moralnega in

umetniškega padca.« Ameriški katoličani nam dajejo pobudo in zgled, da tudi mi storimo na tem važnem področju svojo dolžnost.

Otroci za misijone. Misijonska ideja vedno bolj prodira med katoliško ljudstvo. Kristjani se vedno bolj zavedajo svoje naloge, ki jo je ukazal sam božji Zveličar. Misijonarski poklici se množijo med vsemi narodi. Verniki vedno bolj uvidevajo, da morajo misijonstvo podpirati z molitvami, dobrimi deli in z gmotnimi darovi za velike potrebe misijonskih krajev. Tudi šolski otroci vstopajo v vrste tistih, ki podpirajo misijonstvo. To delajo zlasti z nabiranjem markic, staniola in drugih reči, pa tudi z nabiranjem denarnih prispevkov. V tem so dosegli prvenstvo francoski otroci. Leta 1938 so nabrali v blagu in denarju 34.000.000 frankov, za 10 milijonov frankov več kot v letu 1937. Lep zgled slovenski mladini!

Dečki evharistični kongres. Letos se je vršil, kakor je poročal vatikanski list »Osservatore Romano«, v Mehiki (v mestu Santiago di Cuautha) evharistični kongres svoje vrste. Otroški kongres je bil, otroci pod 14 leti so ga pripravili, priredili in vodili. Vsak dan je bila slovesna sv. maša s skupnim petjem otrok in s sv. obhajilom. Tudi na prireditvah izven cerkve so nastopili otroci kot govorniki in predavatelji. Tako je 13 letni deček Juri Alvaréz govoril o predmetu »Evharistija in otroci«, devetletni Jezus Perez Vargas pa je govoril o »Pripravi otroka za cerkveni apostolat«. Kongres je potekel v največjem redu, otroci so se z največjim veseljem in z globoko resnostjo udeležili vseh prireditev, ki so napravile najboljši vtis.

Ali si že obnovil naročnino?

„Slov. Gospodar“ stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Holandci so se zavarovali napram nemškemu vpadu s poplavljenjem ogroženih pokrajin. Na sliki vidimo holandske mlinske na veter, ki štrlijo iznad vode visoko v zrak

Francoski vojaki čitajo pisma na zapadnem bojišču

Kakšna bodi prosveta?

Beseda naše prosvete, ki se glasi po naših prosvetnih društvih in mladinskih odsekih, mora biti času primerna. Ne sme se muditi na površini današnjih razmer v svetu, marveč mora segati do njihovih najglobljih korenin. Človeštvo preživlja danes težko duhovno krizo, ki je, kakor je nedavno izjavil v portugalski narodni skupščini ministrski predsednik Salazar, vzrok sedanjega evropskega vojnega konflikta. Večna načela resnice in pravice, brez katerih ne more v miru živeti človeška družba, so poteptana v blato. To je posledica na svetu se razširjajočega brezverstva in brezboštva. Liberalizem — lažnivo svobodomiselnost — je začel širiti versko brezbržnost in brezverstvo, njegovo setev je komunizem vzgojil in razvil do popolne organizirane brezbožnosti. Kot likvidator reda, ki ga je vpeljalo v svetu lažnivo svobodomiselnost, je nastopil pretirani nacionalizem (narodni socializem), ki je novo poganstvo in oboževanje surove sile.

Sedanje razmere na svetu dokazujejo, da brezverstvo in brezboštvo svetu ne prinaša sreče. Borba zoper Boga je obenem borba zoper človeka, zoper njegovo dostojanstvo, svobodo in pravico, je usužnjevanje človeka. Nikdar ni bil človek tako usužnjen kot je danes. Namesto obljubljenih nebes se ostvarja pekel, namesto kulture se vpostavlja barbarstvo, namesto Kristusovega miru se razširja sovraštvo, ki je dovedlo do sedanje krvave vojne. In rešitev? Papež Pij XII. poudarja v svoji prelepi okrožnici »Summi Pontificatus«, objavljeni o prazniku Kristusa Kralja, da rešitve narodom ne more biti od meča, marveč edino od vrnitve posameznikov in vse človeške družbe pod zakon Kristusove ljubezni in resnice. Kristusova ljubezen in resnica: to je naš prosvetni program in naše vrhovno vzgojno načelo. Temu prosvetnemu programu nasprotuje komunizem, ki se iz taktičnih razlogov uvršča v ljudsko fronto in v prve vrste tretjega tabora, ki ga napovedujejo Sloveniji. Temu programu nasprotuje liberalizem, ki razširja med meščanskim razumnštvom in zlasti med mladino po raznih organizacijah, osobito

po Sokolu, svobodomiselnost in naprednjaško, od Boga, vere in Cerkve neodvisno moralo. Na podeželje prodira ta struja, ki je protivna programu o Kristusu Kralju, pod kmečko-stanovsko zastavo, ki naj pokrije prave protiverne in proticerkvene namene. Naš prosvetni program je v popolnem skladu s težnjami, ki so se začele uveljavljati v svetu. Zunanji minister Anglije lord Halifax je v svojem govoru dne 7. novembra med vojnimi cilji, ki jih zasleduje Anglija, postavil na prvo mesto: ustvaritev novega sveta. Angleški ministrski predsednik Chamberlain je v tem oziru izjavil v parlamentu: »Svet ne bo več tisti svet, kakršnega smo prej poznali.« Nov svet, to so novi ljudje. Iz vojne naj vznikne nov človek, ne pa prejšnji človek, ki je s svojimi idejami in deli povzročil sedanjo katastrofo človeštva, ker je, kakor poudarja Pij XII., zavrgel pravico in poštenost, zavrgel naravni zakon, ki ves temelji v Bogu. Nov svet mora torej biti utemeljen na Bogu, njegovem nauku in njegovih zapovedih. Bog se mora zopet vrniti v javno življenje, kakor so to lepo poudarili mobilizirani častniki francoske armade v francoskem listu »Epoque«.

Namen naše prosvetne organizacije in njenega dela v bodočnosti bodi ustvaritev novega človeka, ki živi iz Kristusove ljubezni in resnice. Taka vzgoja bo z mladino obnovila ves narod, da bo dovolj močan za svoje življenjske borbe. Vprašanje malih narodov je sedaj v ospredju evropskega vojnega konflikta ter bo tudi v bodočnosti ostalo. Rešilo pa se bo to vprašanje v prid tistih malih narodov, ki so

Paznja Vas varuje razočaranja

Zato že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. XI. 1938.

sicer mali po svojem številu in materialni sili, pa veliki po svoji notranji vrednosti. Dr. Anton Radič, učitelj hrvatskega naroda, je zapisal leta 1900 te besede: »Noben narod, kakor tudi noben posamezen človek ne velja nič v svetu, če nič ne velja v sebi. Če bomo imeli Hrvatje notranjo vrednost, bomo prišli do svoje vlade ter bomo tudi kaj veljali v svetu.« Odločilna je kakor za posameznika tako tudi za narod njegova notranja vrednost, njegova duhovna kulturna vrednost. Z duhovno poglobitvijo raste vrednost poedinca kakor tudi naroda. Prosvetna društva, mladinski odseki, evo, to je vaša velika naloga!

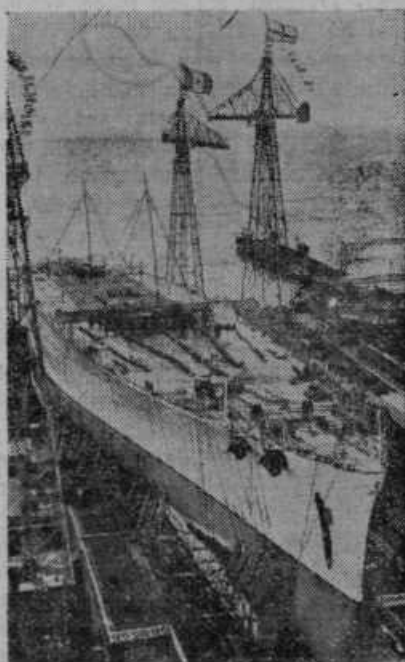
Novice

Osebnosti

70 letnica zaslužnega in delavnega gospoda župnika. Dne 16. novembra je obhajal 70 letnico g. monsignor Janez Gorišek, župnik na Gornji Ponikvi. Rodil se je v Stični na Dolenjskem kot kmečki sin. Po v Ljubljani končani gimnaziji je stopil v mariborsko bogoslovje in je bil posvečen v mašnika leta 1893. Kaplanoval je na Bizeljskem, v Laškem, v Braslovčah ter 12 let v Celju, kjer je bil z vsemi močmi na delu v mladinskih organizacijah. Iz Celja je prišel za župnika v Gornjo Ponikvo. Tamkaj deluje še danes z vso gorečnostjo v dušnem pastirstvu ter požrtvovalno na prosvetnem in gospodarskem polju. G. jubilant ima velike zasluge za vsestransko dobrobit v oskrbo mu izročene župnije, katera mu je iz srca vdana in prosi ljubega Boga, da bi jim ohranil dobrega gospoda krepkega ter zadovoljnega v njihovi sredini!

K 60 letnici g. senatorja Franca Smodeja. Šestdesetletnico je obhajal 17. novembra g. senator Franc Smodej. G. jubilant se je rodil v Šmartnu v Rožni dolini. Gimnazijo je končal v Celju, bogoslovje v Celovcu. Že kot mlad kaplan je ustanavljal pevsko društva in je skrbel za narodno probujenje koroških Slovencev. Po soglasni želji koroške duhovščine je prevzel uredništvo glasila koroških Slovencev »Mira«, katerega je vzorno urejeval od leta 1907 do pre-

vrata. Poleg uredniških poslov je vršil tudi službo tajnika Katoliškega in političnega gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Med svetovno vojno se je neustrahovano zavzemal za preganjanje koroških Slovencev in je razglasil ob udeležbi 4000 ljudi majniško deklaracijo v hotelu Trabesinger v Celovcu. Ob prevratu je bil imenovan za komisarja narodne vlade za Koroško, za člana Narodnega veča v Zagrebu in za narodnega predstavnika v Beogradu. Po Koroškem plebiscitu je stopil v Ljubljani v uredništvo »Slovenca« in je bil glavni urednik lista do volitev leta 1925, ko je bil izvoljen za poslanca v ljubljanski okolici. Radi nesrečnih dogodkov v naši notranji politiki je bil parlament 6. januarja 1929 razpuščen in g. jubilant se je od tedaj stalno naselil v Beogradu med tamošnjimi Slovenci, katerim je postal voditelj v političnem, kulturnem ter gospodarskem oziru. G. Franc Smodej je v vsej naši državi znana ter spoštovana osebnost v dostojanstvu delavnega senatorja, ki je znal v senatu braniti pravice Slovencev ter pobijati laži, katere so širili med Srbi o Slovencih poslanci ter senatorji iz vrst JNS. Za svoje plodonosno delovanje med narodom je bil ob 60 letnici odlikovan od kralja z redom sv. Save I. razreda. — G. jubilantu naše iskrene čestitke k jubileju z željo, da bi bil še dolgo eden od slovenskih voditeljev v našem prestolnem mestu!

V Genovi na Italijanskem so spustili v morje novo 35.000 tonsko vojno ladjo »Impero«.

Nesreče

Tovorni avto povozil voznika. Na cesti v Mostečnem pri Makolah je povozil tovorni avto iz Frama 47 letnega voznika Franca Trsa iz Štatenberga pri Makolah. Ko se je približal avto vozu, je stopil voznik h konjem, ker so bili plašljivi. Tovorno vozilo pa je smuknilo tako blizu mimo voznika, da ga je potegnilo podse, mu zlomilo roko in nogo ter ga poškodovalo na glavi. Trsa so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Prometna nesreča. Z motornim kolesom se je vračal pod večer skozi Ptuj 27 letni Vlado Pušnik, dnevničar pri davčni upravi v Mariboru. Na sedežu zadaj se je peljala s Pušnikom Anica Brumec, 25 letna učiteljica s Ptujске gore. Na Ljutomerski cesti je hotel Pušnik prehiteti drugega motociklista, a je zadel pri tem z laktom čevljarja ptujске bolnišnice Berceta, ki se je peljal na kolesu. Pušnik je zavozil nato na kup gramoza ter se prevrnil z motorjem. Pri padcu se je vozač poškodoval na obeh rokah ter glavi, Brumeceva pa po nogah. Oba se zdravita v ptujski bolnišnici. Berce je dobil precejšnje praske po obrazu.

Po neprevidnosti in nesreči ustrelil brata. Franc Forsterič, 27 letni zapriseženi graščinski lovec v Turnišču pri Ptuj se je pripeljal na kolesu k sedlarju Štefanu Weisu. Lovca se je podal na povabilo pri Weisu v kuhinjo, zunaj pa je prislonil k zidu kolo ter nabito puško. Ko je opazil 15 letni Weisov sin Vinko orožje, ga je vzel v roko in se je podal pod okno spalnice, v kateri sta bila sestra ter 7 letni bratec. Vinko je klical otroka k oknu, da

jima pokaže puško. 7 letni Slavko se je res pokazal na oknu in v tem trenutku je neprevidni Vinko sprožil orožje in naboj je raznesel otroku glavo, da je bil pri priči mrtev.

Nesreča delavca v kamnolomu. Na Golovcu pri Ljubljani kopljejo v kamnolomu material za glinaste peči ljubljanske tvrdke Kalmus in Ogorelec. Pri tem delu je bil zaposlen 24 letni delavec Peter Plavec, kateremu se je zrušila na glavo težka skala ter ga pobila do nezvesti. Hudo poškodovanega so prepeljali takoj v bolnišnico.

Mlad elektrotehnik ubit od toka. Joško Habjan, 23 letni elektrotehnik pri mestnem električnem podjetju v Novem mestu, se je povzpel na električni vod, da bi opravil priključitvena dela. Ker je bila naprava za ugotovitev ali je tok vključen ali ne, pokvarjena, je Habjan brezskrbno prijel za žico z visoko napetostjo ter zakričal. Nesrečni fant je visel 20 minut na drogu, preden so ga rešili, a mu že ni bilo več pomoči.

Konj ubil mladega fanta v jezeru. — 20 letni Franc Petrovčič iz Dolenje vasi pri Cerknici je jezdil s svojim prijateljem, vsak na svojem konju, čez nasip Cerkniškega jezera. Petrovčič je jahal naprej in naenkrat je konju zmanjkalo tal. S pred-

njima nogama je stopil z nasipa v dva metra globoko vodo. Pri tem je padel jezdec konju čez glavo v jezero. Ker se je skušal konj rešiti, je udaril s kopitom fanta po glavi, da se je onesvestil in so ga potegnili iz vode na pomoč prihiteli že mrtvega.

Vlak povozil 18 letnega Čeha. 18. novembra krog ene ure popoldne je smrtno povozil vlak blizu postaje Devica Marija v Polju pri Ljubljani 18 letnega Dušana Nemečka, ki je bil po rodu Čeh in uslužben pri potujočem vrtljaku.

Strašna nesreča v južno-ameriški republiki. Južno-ameriško republiko Venezuelo, v kateri prebiva nad tri milijone ljudi, je zadela 14. novembra strašna nesreča. V Venezueli pridobivajo zelo veliko petroleja potom čisto preprostih črpalnih naprav. Glavni petrolejski vrelci so v Maracaibskem zalivu, ki tvori nekakšno zaprto jezero z daleč na okrog zamočvirjenim tlom. Pod na gosto razraslim bičevjem so bogate državne zaloge nafte. Prebivalstvo, med katerim je še 136.000 Indijancev, si je postavilo v močvirnatih petrolejskih poljih svoje hišice na kolih. Takšno mostiščarsko naselje, Lagunillas, je zadela radi eksplozije gasolinske svetilke zgoraj omenjenega dne strahovita nesreča. Eksplozija je užgala več centimetrov debelo petrolejsko plast, ki je plaval po vodi. Na mah je bilo vse mostiščarsko naselje v plamenih. Zgorelo je 300 lesenih hiš, ki so jih bili postavili delavci v neposredni bližini petrolejskih črpalk. Most, ki je vezal naselbino na kolih s kopno zemljo, je kmalu zgorel. Ljudje so ostali brez zveze; v plamenih je našlo smrt mnogo mostiščarjev, rešili so blizu 2000

V mrežah greha

43

Duhovnik je odložil posodico na mizo. V roko je vzel križ in stopil k postelji. Nina je odprla oči, zakajšljala in poljubila križ. Štefan je sedaj videl, da še živi.

S. Benigna je molila očitno spoved. Nina je tiho za njo izgovarjala posamezne besede. Nato je gospod župnik molil:

»Usmili se te vsemogočni Bog, odpusti ti tvoje grehe in te pripelji v večno življenje... Oproščenje, odvezo in odpuščanje tvojih grehov naj ti podeli vsemogočni in usmiljeni Gospod.«

Nato je s palcem in kazalcem desne roke prijel sv. hostijo, jo dvignil in pobožno rekel:

»Glejte Jagnje božje, glejte, ki odjemlje grehe sveta!«

»Gospod nisem vredna,« je šepetala Nina.

Vsi navzoči so se globoko sklonili.

»Sprejmi sveto Popotnico, sveto Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki naj te varuje hudobnega sovražnika in te pripelje v večno življenje. Amen.«

Nina je odprla usta. Duhovnik ji je na jezik položil sv. hostijo.

Bolnica je zaprla oči. Njen obraz je bil ozek in prozoren.

Župnik ji je nato podelil sveto maziljenje. V obliki križa je mazilil oči, ušesa, nos, usta, roke in noge.

Štefan je ves skrušen sledil svetemu obredu in medtem mislil:

»Če nikdar ne bi bila slišala mojega glasu, videla v mojih očeh ognja ljubezni, čutila mojih poljubov, sedaj ne bi ležala tukaj. Ljubi Bog, odpusti nama!«

Pod težo spominov je tako sklonil glavo, da ni nikogar videl. Ko je čez nekaj časa dvignil oči, je z začudenjem opazil, da je sam pri bolnici. Drugi so medtem tiho odšli.

Nina se mu je smehljala in ga z močnim, čistim glasom poklicala:

»Štefan!«

Ali je torej res, da se bolnikom po prejemu svetega maziljenja stanje zboljša?

Hitro je vstal in šel k postelji. Ozrl se je v Ninin obraz. Zdelo se mu je, da je začutil diha smrti. Nato je pogledal Ninine roke. Bile so tanke, prozorne. Stresel se je, zgrudil na kolena in pokopal obraz v odejo.

Ninina vela roka se je zganila in začela božati Štefanovo glavo. Mladenč se je zbral. Dvignil je glavo, prijel velo, mrzlo roko in jo začel poljubovati.

»Nina, morda boš ozdravela!« je zašepetal.

»Nočem ozdraveti!« je odvrnila Nina. »Tako sem trudna. Rada bi...«

»Kaj bi rada?«

»Da bi oba na novo začela življenje. Oh, kako drugače bi vse bilo!«

»Da, drugače!« je vzdihnil Štefan.

Nina se je hotela nasmehniti, toda napadel jo je silen kašelj. Štefan je vedel, da ji govorjenje škodi.

»Nina, sedaj moram iti!« je zašepetal. »A kmalu bom spet prišel.«

Bolnica se je nasmehnila.

»Morda takrat že ne bom tu!«

»O, pač, Nina!«

»Z Bogom, Štefan!«

»Z Bogom, Nina!«

Štefan je šel proti vratom. Pri vratih se je še enkrat ozrl v bolnico. Čutil je, da je prej resnico povedala. Njene oči so bile zaprte. Na obrazu je počival mir.

»Z Bogom, Nina!« je še enkrat zašepetal. »Na drugem svetu uživaj srečo, ki ti je ta solzna dolina ni mogla dati!«

Konec.

Moških je manj kot žensk

Niti danes, ko je človek: prodrl v skoraj vse neraziskane kraje na zemlji, ni mogoče ugotoviti, koliko ljudi živi na svetu. Končne števila, ki naj bi podajale število ljudi na vsej zemlji, so sicer vedno bolj točne, vendar pa še ne čisto pravilne. Prav tako pa se zdaj tudi ne da ugotoviti, ali je na svetu več moških ali žensk. Po dosedanjih ugotovitvah pa vendar lahko trdimo, da je žensk več, čeprav ne vemo, koliko več. Zadnje podatke o celotnem številu ljudi na zemlji imamo iz leta 1935. Po teh podatkih je vseh ljudi okoli 2.049.000.000. Že ta okrogla številka govori, da je ocena le približna. Žensk je nekaj nad polovico. Pravijo, da sta pri vsakih sto ljudeh dve ženski več. Ugotovljeno pa je tudi, da po nekaterih državah žensk ni niti polovico, dočim jih je po drugih krajih precej več kot moških.

*

brezdomcev. Mnogo ljudi je v obupu poskakalo v gorečo vodo. Dve sto ljudi so rešili na neki parnik, ki se je preobtežen prevrnil; vsi ljudje so se utopili. Grozna nesreča je zahtevala 800 do 1000 smrtnih žrtev in je spravila v nevarnost tudi neko drugo mesto z 2000 prebivalci.

POŽARI

V vasi Jamca pri Sv. Juriju ob Ščavnici je nastal ogenj iz doslej nepojasnjenih vzrokov pri posestnici Ani Krambergerjevi. Zgorelo je 50 m dolgo stanovanjsko in gospodarsko poslopje, perutnina, seno, slama in skoraj vsa moka, katero je pripeljal pred dnevi iz mlina domači sin. Požrtvovalni gasilci so oteli živino in so preprečili, da se ni razširila požarna nesreča na sosednja poslopja. Škoda znaša 60.000 din, zavarovalnina pa bohrih 10.000 din.

V noči na 17. november je začela pri Sv. Kunčiči v okolici Hajdine pri Ptuj gorati kopica slame. Ogenj se je kmalu razširil na poleg stoječe gospodarsko poslopje, pozneje pa še na hišo Lovrenca Kiselaka. Gasilci so obvarovali vas pred hudo požarno nesrečo. Ogenj je bil sigurno podtahnjen in je to letos že sedemnajsti požar v okolici Hajdine.

V Frankopanski ulici v Ljubljani je zgorelo v noči 30.000 din vredno skladišče laškega piva, last g. Zupana. Lastnik je razpisal 7000 din nagrade na izsleditev požigalca.

Razne novice

Pošteni kmetje. Zadnjič smo poročali, da je bil v Mariboru v veži hotela »Novi svet« v Jurčičevi ulici ukraden kovčeg s 100.000 din vredno vsebino, last celjskega veletrgovca Lečnika. Mariborska policija je vtaknila kmalu pod ključ glavne krivce. Natančnejša preiskava je dokazala, da so prodajali zaprti ukradene ure raznim kmetom na mariborskem sejmišču v upanju, da na ta način ne bodo izsledeni, ker bo ukradeno blago raznešeno daleč proč od Maribora. Kmetje pa, ki so čitali o veliki tatvini, so bili poštene in so pomagali oblasti zadevo razkrinkati.

Iz Legije koroških borcev. Glavni odbor Legije sporoča svojemu članstvu, naj prijav (prošenj) za podelitev spominske kolajne in overjenih prepisov vojaških dokumentov za enkrat še ne vlaga in ne taksira. Vsakdo naj počaka, da prejme predpisani obrazec prijave od svoje krajevnice organizacije, člani izven krajevnih organizacij pa naravnost od glavnega odbora. Vsa potrebna navodila in pojasnila bodo priložena obrazcu prijave. — Vse še neorganizirane koroške borce opozarjamo, da bomo posredovali in dajali navodila izključno organiziranim članom. Če se želi še kdo včlaniti, naj stori to najkasneje do dne 15. decembra 1939. Za uspešnost prijavi po tem terminu Legija ne prevzame nobenega jamstva. — Po prejemu in popolnitvi obrazca naj oddajo člani krajevnih organizacij prijavo svoji krajevni organizaciji, ki jih bo predložila skupno glavnemu odboru v Ljubljani. Člani, včlanjeni direktno pri glavnem odboru v Ljubljani, torej oni izven območja obstoječih krajevnih organizacij, pa naj predložijo omenjene prijave naravnost glavnemu odboru. Vse prijave morajo priložiti glavnemu odboru vsekakor do 1. januarja 1940.

Zveza Maistrovih borcev v Slov. Bistrici vabi na ustanovni občni zbor odselca vse one borce, ki so se v prekratni dobi leta 1918 in 1919 udeležili pod vrhovnim poveljstvom generala Rudolfa Maistra akcij ter bojev za osvoboditev naše severne meje, ki bo v nedeljo, 26. novembra, ob treh popoldne v prostorih hotela »Beograda«.

Slovenska Krajina

Prekmursko delavstvo. Grenka in žalostna, vendar pa resnična je življenjska zgodba, ki se pri nas v preobljudenem Prekmurju leto za leto ponavlja. Ko spomlad prihaja k nam s toplega juga na tisoče ptic selilk, odhaja z boleščjo v srce od doma več tisoč — letos okrog deset tisoč — sezonskih delavcev, ki si morajo služiti svoj grenki kruh v tujini, ker jih domača zemlja ne more primerno prehraniti. Tujina nikakor ne šteti z življenjskimi silami odhajajočih, temveč jih običajno izsesava do skrajnosti. Vendar pa naši ljudje delajo z veseljem, ker vedo, da jim je ta zaslužek neobhodno potreben; saj brez njega v časih krize ne bi mogli izhajati. Čeprav zaslužek delavcev ni najboljši, so že vendar po prevratu, neključivši letošnji zaslužek, prinesli domov okrog 450 milijonov dinarjev. Nekoliko neprijeten pa je pojav, da se število odhajajočega delavstva vsako leto večja, kajti leta 1934 je bilo na naši borzi posredovanih le 3600 delavcev, a letos je število naraslo na 10.000. Med temi pa je nekaj takih, ki so letos odšli, pa jim ni potrebno zaslužka iskati drugod, ker bi se lahko prehranili doma na posestvu, zato bo v bodoče potrebno malo bolj paziti, koga se bo pustilo z doma. In kakšen bo zaslužek letos? In vrnitev? Druga leta je bil povratek nad vse vesel, ker je bil zaslužek takšen, da so se preko zime z vsem potrebnim lahko preskrbeli, a letos je bolj žalosten ter poln bridkega razočaranja. Nadejpolno pričakovanje delavcev ob odhodu se je razblinilo v nič, kajti mnogi so vračajo z malenkostnim zaslužkom, drugi pa s praznim žepom, le malo jih je z zadovoljivim zaslužkom. Se pač pozna, da se nahajajo delodajalske države v vojnem stanju. Te dni se je vrnil prvi večji transport iz Nemčije. Temu bo sledil drugi, tretji itd.; to preseljevanje se bo ponavljalo do Božiča, dokler se ne bodo vrnili vsi. — Prav umestna je gesta izseljenških oblasti, ki bo letos delila vračajočim se delavcem v Mariboru in na Jesenicah toplo in brezplačno enkratno hrano s kruhom, ki so ga v tujini precej pogrešali.

Murska Sobota. Prejšnji teden se je mudil pri nas na inšpekcijskem potovanju predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani g. dr. Vladimir Golia. — Pred kratkim je bil na okrožnem sodišču obsojen Casar Koloman na šest mesecev strogega zapora, ker je kupil ukradeno orožje ter večjo količino kemikalij in zdravstvenih potreb. — Kinooperaterski izpit v Ljubljani je opravil navdušeni »Murine« igralec in trener g. Kukanja. — Minuli petek je posebna komisija izbrala prostor za zidavo novega ljudskošolskega poslopja, ki je že prepotrebno, ker so sedanji večinoma zasilni prostori pozimi skoraj nerabni. Novo poslopje, za katerega bo izdelal načrte g. arhitekt Novak, bo stalo na sedanjem občinskem travniku ob Radgonski cesti. — Na lastno prošnjo je premeščena s tukajšnje davčne uprave v Ptuj domačinka gdnica Herta Gregorc. — Na naše okrožno sodišče je iz Maribora premeščen pristav g. dr. Lippai Viljem, ki je prvi domačin mlajše generacije, ki se je posvetil sodnemu poklicu ter ga bo izvrševal na rodni grudi. — V ponedeljek, 13. novembra, se je vršil občni zbor našega Prosvetnega društva. Za predsednika v

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom, je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih primerih na odreče

Ogl. reg. S. br. 33.474/35.

Obžalovanja vredni slučaj

Tihotapstvo z ljudmi na obe strani. Orožniki v Prevaljah so izsledili, da je 49 letni avtopodjetnik Franc Hraš iz Poljane s svojim tovornim avtomobilom odpeljal v Zagreb štiri juče, ki so skrivaj prišli preko meje iz Nemčije. Avtopodjetnik je to priznal in izpovedal, da so mu plačali za vožnjo po 6 din za vsak kilometer. Te juče mu je pripeljal 31 letni delavec Štefan Leopold, ki je nemški državljan, prebiva pa v naši državi. — Tudi tihotapstvo naših ljudi v Nemčijo še ni prenehalo, čeprav se je že marsikdo od beguncev razočaran vrnil v našo državo. Orožniki v Črni pri Prevaljah so aretirali in oddali sodišču 47 letnega delavca Jožefa Jelena iz Koprivne, ker je za nagrado par čevljev pomagal dvema osebam skrivaj pobegniti preko meje v Nemčijo.

Napad na pismonošo. Malo živega so oddali v mariborsko bolnišnico 29 letnega pismonošo Alojza Martiča iz Orehove vasi v župniji Slivnica pri Mariboru. Pismonoša je izpovedal, da ga je napadel na cesti in ga zabodel v roko ter mu ranil žilo neznanec zgodaj zjutraj, ko je šel v službo. V mlaki krvi so ga našli ljudje in poskrbeli, da je bil prepeljan v bolnišnico.

Ob življenje, ker je miril pretepača. V Zlatoličju v župniji St. Janž na Dravskem polju je pomagal v neki krčmi kot natakar 44 letni Rudolf Čelan, posestnik iz Zlatoličja. Med pivci je nastal prepri, v katerem je potegnil iz žepa nož in začel z njim nevarno okrog kriliti posestniški

sin Franc Zupanič iz Slovenje vasi. Čelan je hotel izzivati pomiriti, a ga je ta zabodel v vrat v smeri proti srcu. Zabodeni je še imel toliko moči, da je pretepača postavil na cesto, kjer ga je Zupanič z istim nožem hudo obklal po levi roki. Težko poškodovanega Čelana so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Tam je po hudi borbi s smrtjo umrl. Aretirani ubijalec se po stari pretepaški navadi izgovarja s popolno pijanostjo, kar pa še povečuje njegovo krivdo.

Nasilni brat. Pri Senekovičevih pri Sv. Ani v Slov. goricah je hotel brat odvrniti svojo sestro od poroke in je streljal na njo, a je k sreči krogla ni zadela. Nato jo je napadel s kuhinjskim nožem. Nasprotni se mu je postavila mati, ki je bila tako ranjena, da se je zatekla v bolnišnico. Nasilnega brata in sina so zaprli.

Cigan zaklal cigana. V Podgorici pri Ljubljani so popivali cigani Hudoroviči po gostiji v gostilni Ježek. Na povratku v gozd so se sprli in je Cene Hudorovič zabodel cigana Marka v vrat in nato pobegnil. Zabodeni se je še zavlekel v gozd, kjer ga je našla njegova žena drugo jutro mrtvega.

Izpred sodišča

Sodnijska kazen za uboj. V Gorci pri Podlehniku v župniji Sv. Trojica v Haložah je pobil 24. julija t. l. 22 letni posestnikov sin Albert Predikaka posestnikovvega sina Jožefa Ilca. Predikaka je bil 18. nov. v Mariboru obsojen na 3 leta strogega zapora.

novem poslovnem letu je bil izvoljen g. Brumec Jožef, odvetniški pripravnik, za podpredsednika g. prof. Jože Potokar, za tajnika g. dr. Jože Pečan. Na občnem zboru je prišlo do živahne debate, v katero je zelo energično posegal okrožni predsednik g. župnik Bejek.

Rakičan. Pred dnevi se je vračal naš rojak Vukan Štefan iz Beltincev. Med potjo ga je nič hudega slutečega napadel neznan moški ter ga z nožem zabodel v nogo. — Nič bolje se ni zgodilo trgovskemu pomočniku Bunderla Antonu, ki je šel po isti cesti proti Beltincem. Njega pa sta se lotila dva napadalca ter mu zlomila roko. Lepi sadovi srčne kulture!

Crenovci. Po dolgoletnem službovanju v svojstvu cestnega nadzornika je zaprosil za premetitev g. Cigan Jožef, ki so ga vsi imeli prav radi. Odselil se je v Ormož. — Naš rojak inženir agronomije g. Rous Matija je nastavljen za banovinskega uradniškega pripravnika na kmetijski šoli v št. Jurju ob juž. žel. železi bi, da bi bil premeščen v Prekmurje, kjer tovrstnih domačih strokovnjakov še nimamo. — Občinski urad se je odselil iz »Našega doma« v bivšo Klepcovo trgovino v hiši g. Koceta.

Turnišče. Za našo farno prosvetno knjižnico so se darovali: Mladinska matica v Ljubljani 5 knjig in 50 številček mladinskega lista »Naš rod«; Učiteljska tiskarna v Ljubljani tri lepo vezane knjige; »Nova založba« v Ljubljani 13 knjig; salezijanski zavod na Rakovniku 22 knjižic in trgovec g. Anton Macun v Mariboru 50 din. Vsem darovalcem se lepo zahvaljujemo ter tudi druge naprosence prosimo, da nam darujejo, ker ljudje pridno segajo po knjigah. — Prejšnji teden je v visoki starosti umrla g. Ana Tivadar. Naj počiva v miru, a preostalim naše sožalje!

Sv. Benedikt. Naša na hribčku stoječa cerkva je že od nekdaj priljubljena romarska cerkva. Tudi danes še prihajajo k nam znanstveniki ter verniki od vseh strani, da si ogledajo dušnopastirsko mesto dveh plodnih prekmurskih pisateljev: dr. Ivanocija in M. Klizniča. V tej cerkvi so doslej bili madžarski napisi, zato so se mnogi nad njimi spodtikali, a niso pomislili, da je naša fara bolj uboga. Sedaj pa smo že zbrali toliko denarja, da bomo napisali renovirali.

Hotiza. V četrtek, 16. novembra, nas je zapustil naš letošnji in obenem prvi novomašnik g. Matija Balazič ter je odšel na kaplansko mesto k Sv. Rupertu. Prvotno je mislil, da bo moral k vojakom, vendar pa je vojaške dolžnosti radi slabih oči oproščen.

Nemški konj skoči deset metrov globoko v vodo

Iz celjskega okrožja

Nesreče

Dva velika požara v okolici Celja. Zadnjič je »Slov. gospodar« na kratko poročal o velikem požaru v Trnovljah. K temu poročilu je treba dodati, da se je pojavil rdeči petelin v listnjaku posestnice Kožuhove sredi Trnovelj. Ogenj se je hitro razmahnil na celotno gospodarsko poslopje, od tod pa še na kozolec Kožuhove ter na gospodarsko poslopje trgovca in gostilničarja Fazarinca. Gorečih poslopij na pomoč prihiteli gasilci niso mogli rešiti, pač pa so obvarovali sosednje stavbe. Sreča je bila, da v času požara ni vlekkel veter, ker bi bila v tem primeru pogorela vsa vas. Delno z zavarovalnino krita škoda znaša 300.000 din. — V Zalogu pri Sv. Petru v Savinjski dolini je zjutraj uničil ogenj 35.000 din vredno gospodarsko poslopje posestniku Ivanu Ledinek. Iz gorečega poslopja so komaj otehi živino ter stroje.

Umri v strašnih mukah radi opeklin. V rudniški elektrarni v Trbovljah je snažil kurilno peč pri parnem kotlu kurjač Franc Stussek. V peči nabrani plini so pogнали skozi vrata v Stussekovo opeklino, ki je vžgal kurjača z oljem prepojeno obleko. Ves v plamenih je prišel Stussek šele čez nekaj časa do vode, s katero se je začel sam gasiti in nato so mu prihiteli na pomoč drugi delavci. Vsega pomilovanja vredni kurjač je dobil hude opekline po vsem telesu in jim je podlegel v rudniški bolnišnici po strašnem dvodnevem trpljenju.

Ali veste, da je zadnji čas, da si nabavite srečne efektne loterije v Petrovčah?! Sicer ne morete biti med onimi srečnimi, ki bodo dobili bogate dobitke, kakor motor, par volov, prašiča itd. Zato hitite! — Radi bi srečke, pa ne veste, kje bi jih dobili. Prodajajo jih člani fantovskih odsekov in članice deklinskih krožkov po 5 din.

Žena železničarja si zlomila pri padcu obe nogi. Kristina Stopar, 21 letna žena železničarja iz Laškega, je prinesla 16. novembra svojemu možu v Rimske toplice kosilo in se je hotela opoldne vrniti nazaj v Laško. Ker je zamudila vlak za pol minute, je hotela skočiti v že vozečega, a ji je na stopnicah spodrsnilo, padla je in si zlomila obe nogi pod kolenom. V nevarnem stanju so jo prepeljali hudo ponesrečeno v celjsko bolnišnico.

Razno

Vlomilska obiska pri Sv. Jožefu. V noči na 19. november sta bila izvršena na Hribu sv. Jožefa nad Celjem kar dva vloma. S ponarejenimi ključi je bilo vdrti v hišo upokojenega železniškega nameščenca Matije Zupančiča. Lopovi so mu povzročili s tatvino 2500 din škode. — Isto noč se je splazil nekdo skozi straniščno okno v stanovanje trgovskega sluga Antona Božičnika na istem hribu, kateri je okraden v skupni vrednosti za 600 din.

Nočni tolovajski napad na tri ženske. Neznani tolovaji so v noči vdrti v hišo posestnice Marije Prislan v Malih Braslovčah. Prislanova stanuje z dvema drugima ženskama. Vlom je ženske prebudil in je oddal eden od roparjev strel, ki pa ni zadel. Na krik preplašenih žensk so tolovaji iz strahu pred sosedi pobegnili brez plena.

V duševni zmedenosti skočil osem metrov globoko. Vincenca Dolška, 29 letnega sina malega posestnika iz Gradiškega dola pri Rogaški Slatini, so spravili pred dnevi v celjsko bolnišnico s hudo poškodbo na glavi, katero je dobil v fantovskem pretepu. V bolnišnici pa je zapustil Dolšek v vročici bolniško sobo in je prišel osem metrov visoko na streho ter se je pognal v globino. Pri

padcu je dobil smrtne notranje poškodbe in je kmalu umrl.

Vlom v kmečko hišo. V Podgori pri Šmartnem ob Paki je bilo od neznanca vlomljeno v hišo posestnika Antona Steblovnika. Vlomilci so potegnili z okna železno omrežje in so se splazili v notranjost. Odnegli so razno blago v vrednosti 1300 din in 300 din gotovine. Sreča, da lopovi niso zadeli na hmeljski izkupiček. Vlom je bil izvršen popoldne, ko so bili domači zaposleni na polju.

Prireditve in dopisi

Št. Ilj pod Turjakom. V nedeljo, 26. novembra, po večernicah vabimo vse, ki se zanimajo za naše delo, na akademijo, ki jo priredita deklinski krožek in fantovski odsek v novem Slomškovem domu. Na akademijo pridejo tudi govorniki iz Slovenjgradca. Na odru bodo nastopala naša dekleta in fantje s prostimi in simboličnimi vajami in s petjem. Pri prostih vajah bo sodelovala domača godba. Vabljeni! Bog živi!

Polzela. Fantovski odsek vprizori v nedeljo, 3. decembra, krasno dramo iz življenja katoliškega moža in politika, moža značajnosti »Garcia Moreno«. Drama je bila še povsod hvaležno sprejeta ter je žela uspehe. Upajmo, da se bodo tudi naši fantje znali postaviti. — Na Stefanovo pa priredi fantovski odsek loterijo s krasnimi dobitki. Za 3 din boš že dobil: motorno kolo, plug, štiri kolesa, okopalnik, vejalnik, kotel za žganje-kuho itd. Sreča te išče, našel jo boš pri nas na Polzeli!

Slovenjgradec. (Delo za naš okraj.) Tukajšnji predsednik JRZ in bivši narodni poslanec g. Ivan Theuerschuh se je mudil te dni v Beogradu, kjer je izposloval pri prometnem ministrstvu in gen. ravnateljstvu državnih železnic, da se zopet uvedejo nekateri vlaki, ki so bili 28. oktobra reducirani. Obljubljeno mu je bilo, da se bodo ti prepotrebni vlaki v najkrajšem času zopet vpostavili. Nadalje je g. Theuerschuh na merodajnih mestih izposloval, da bo železnica začeti s 1. decembrom zvišala dobavo premoga pri državnem rudniku v Velenju od dosedanjih 300 na 600 ton mesečno. To je za velenjske brezposelne rudarje izredne važnosti, saj bodo spet dobili možnost služke. — Bivši Kostonjevevo gostilno je od dosedanje gostilničarke Ulbing prevzel naš zavodni pristaš in narodnjak g. Vrtič Matej iz Sel. S tem je prišla ena nemška gostilna zopet v prave slovenske roke. V gostilni pri Vrtiču bomo imeli na razpolago tudi naše liste, ki se po naših slovenjgraških gostilnah in hotelih pogrešajo. Zato bomo ob potrebi posekali radi tudi Vrtičevo gostilno.

Vinogradnikom!

Obrazec viničarske pogodbe, ki ga je izdelala kr. banska uprava, je izšel in se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila. — **Pripomba:** Vsebinska pogodba je po uredbi banske uprave torej veljavna. Vinarsko društvo je predložilo svoj osnutek, ki se pa ni upošteval. Pri tisku pogodbe ni moglo Vinarsko društvo nič izpreminjati, dalo je le svoje mnenje, koliko praznega prostora potrebujejo posamezna za glavja. Občine so bile sicer vprašane, koliko teh pogodb potrebujejo, toda nakup istih je povsem prost in ni to nikak monopol, zato lahko kupujete brez skrbi naše Viničarske pogodbe. — Tiskarna sv. Cirila.